

**T.C.
YARGITAY
11.HUKUK DAİRESİ**

**ESAS NO : 2021/5409
KARAR NO : 2022/4598
K. TARİHİ : 08.06.2022**

Davacı vekili, davacının Türkmenistan Dashoğuz'da yapmayı taahhüt ettiği enerji santrali ekipmanlarının nakliyesi için davalı ... nezdinde nakliyat emtia sigorta poliçesi düzenlendiğini, nakliyesi yapılan tribünlerden bir tanesinin 14/12/2006 tarihinde indirme sırasında temele düşerek hasarlandığını, hasarın ihbarına rağmen hasar bedelinin ödenmediğini, hasarlı türbinin onarım masraflarının davacı firmaca karşılandığını ileri sürerek, 1.501.100,24 USD ve 292.153,50 Euro'nun 07/12/2007 tarihinden itibaren işleyecek dövizle verilen en yüksek faizi ile 29.610,26 TL'nin ise aynı tarihten itibaren işleyecek ticari faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

MAHKEMESİ: TİCARET MAHKEMESİ

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 15. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce bozmaya uyularak verilen 28.01.2021 tarih ve 2019/5 E. - 2021/52 K. sayılı kararın duruşmalı olarak Yargıtayca incelenmesi davalı vekili ve feri müdahil vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçelerinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, bazı noksanlıkların ikmalı için mahalline geri çevrilen dosyanın eksikliklerin giderilmesinden sonra iade edildiği anlaşılmakla duruşma için belirlenen 07.06.2022 günü başkaca gelen olmadığı yoklama ile anlaşılp hazır bulunan davacı vekilleri Av. ... ile Av. ..., davalı vekili Av. ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi... tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçeler, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü: Davacı vekili, davacının Türkmenistan Dashoğuz'da yapmayı taahhüt ettiği enerji santrali ekipmanlarının nakliyesi için davalı ... nezdinde nakliyat emtia sigorta poliçesi düzenlendiğini, nakliyesi yapılan tribünlerden bir tanesinin 14/12/2006 tarihinde indirme sırasında temele düşerek hasarlandığını, hasarın ihbarına rağmen hasar bedelinin ödenmediğini, hasarlı türbinin onarım masraflarının davacı firmaca karşılandığını ileri sürerek, 1.501.100,24 USD ve 292.153,50 Euro'nun 07/12/2007 tarihinden itibaren işleyecek dövizle verilen en yüksek faizi ile 29.610,26 TL'nin ise aynı tarihten itibaren işleyecek ticari faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, davalı ... tarafından düzenlenen "Nakliyat Emtia Sigorta Poliçesi"nde sigortalının Dashoğuz E P A, sigorta ettirenin ise Enerji San. Tic. A.Ş. olduğunu, bu sebeple davacının öncelikle aktif husumet ehliyetine sahip olduğunu belgelendirmesi gerektiğini, taraflar arasında düzenlenen poliçenin özel şartlarında DPS'nin kendisi tarafından ya da onların tayin edeceği Surveyor tarafından tüm yükleme, boşaltma, aktarma operasyonlarına nezaret etmek üzere eksper gönderileceğinin sigortalı veya sigorta ettirenin eksperin vereceği tavsiyeleri yerine getireceğinin taahhüt edildiğini, bu şartın ihlal edildiğini, türbinlerin önceden hazırlanan bir temele indirilmesinin sigortacılık tekniğinde

montaj işi olduğunu, normal bir düzeye indirmekle belli bir temele monte etmek arasında operasyon riski ve uzmanlığı açısından bir fark bulunmadığını, bu nedenle hasarın montaj poliçesini yapan sigorta şirketinden talep edilmesinin gerektiğini, dolayısıyla hasarın nakliyat emtia sigorta teminatı dışında bulunduğunu, ayrıca malın taşınmasını yapan PCA'ye herhangi bir hukuki girişimde bulunulmadığını, dava veya icra takibi de yapılmayarak zamanaşımı süresinin dolmasına sebebiyet verildiğini, böylece rücu hakkının ortadan kalktığını, istenilen miktarın fahiş olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir. Fer'i müdahil vekili, davalının sigorta poliçesi ile üstlenmiş olduğu riskleri reasürans teminatı altına almak amacıyla Londra'da mukim ve müvekkili tarafından temsil edilen bir grup sigorta reasürans şirketi ile reasürans sözleşmesini yaptığını, müvekkillerinin davaya konu nakliyat sigorta riskinin reasürörleri olduğunu, davacı tarafın emtia üzerindeki menfaatini ispat edemediğini belirterek, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, bozma ilamına uyularak yapılan yargılamaya göre; türbinin lowbed araçtan indirilmesinden sonra taşımanın/boşaltmanın bitmediği, türbinin kurulacağı/montajlanacağı beton temele taşınması/boşaltılması işinin de bulunduğu, bu nedenle taşıma sözleşmesinin 3. ve 4.maddesinde açıkça belirlenen koordinatlara boşaltma istifleme hükmünün konulduğu, davacı şirket mühendislerinin hazırladığı tutanakta, rayların altı beton bloklarla beslenmiş durumda hidrolik pistonla itilerek beton temel üzerine kaydırılan türbinin temel ankrajı üzerinden 60 cm yükseklikte alttan hidrolik krikolarla desteklenmiş ve yine alttan beton bloklarla desteklenen kayıcı raylar üzerinde durmakta iken türbinin nakliyesi ve beton temel üzerine -yere konulmasından sorumlu A ve P firmalarının sorumlu ekibi tarafından işleme devam edildiği, krikolardan kayan türbinin beton temel kaide üzerinden beton boşluk üzerine devrilerek hasarlandığının açıklandığı, böylece taşıma/boşaltmanın sona ermediği, hasar verici eylemin taşıma/boşaltma sırasında olduğu, davalı G Sigorta A.Ş. 'nin hasarın olduğu sırada sigorta poliçe teminatı nedeniyle sorumluluğunun devam ettiği, meydana gelen zararın sigorta teminatı kapsamında olduğu, 03/12/2009 ve 10.02.2011 tarihli raporlardaki tazminat hesaplarının hükme esas alınabileceği gerekçesiyle 1.230.969,32 USD'nin 07/12/2007 davalı temerrüt tarihinden itibaren devlet bankalarının USD ile açılmış 1 yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faizi ile, 268.153,50 Euro'nun 07/12/2007 davalı temerrüt tarihinden itibaren devlet bankalarının Euro ile açılmış 1 yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faizi ile, 29.609,30 TL'nin 07/12/2007 davalı temerrüt tarihinden itibaren ticari (TCMB nin kısa vadeli avanslara uyguladığı faiz oranı) faizi ile davalıdan alınıp davacıya verilmesine fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili ve fer'i müdahil vekili temyiz etmiştir.

1- Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, Emtia Nakliyat Sigortası Genel Şartları 1. Maddesi gereğince hasarın boşaltma ameliyesi esnasında gerçekleşmiş olmasına, taşınan malın niteliği itibarıyla boşaltma ameliyesinin montaj mahaline kadar taşınmasını da içermesine göre, davalı vekilinin sair ve fer'i müdahil vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2- Dava, nakliyat emtia sigorta poliçesine dayalı tazminat istemine ilişkin olup, mahkemece, emtia hasarının taşıma/boşaltma sırasında olduğu, davalı Güneş Sigorta A.Ş.'nin sigorta poliçesi kapsamında sorumlu olduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Ancak, davaya konu emtianın taşınması konusunda davacı Ç Enerji San. ve Tic. A.Ş. dava dışı P firması ile anlaşmış, P firması da alt/fiili taşıyıcı olarak A Logistic firması ile anlaşmaya varmıştır. Taşıma sözleşmesinin 3.4. maddesine göre, yükün sözleşmede belirtilen koordinatlardaki temele indirilmesi ve yerleştirilmesi de taşıyıcı tarafından üstlenilmiştir. Davalı taraf, davacının emtia hasarı gerçekleştikten sonra taşıyıcı P firmasından tahsilatta bulunduğu ayrıca firmadan aldığı teminat mektubunu nakde çevirdiği bu şekilde zararını taşıyıcı firmadan tahsil ettiğini iddia etmiş, 18.11.2011 havale tarihli bilirkişi ek raporunda da heyete mali bilirkişi iştirak ettirilerek söz konusu sebepsiz zenginleşme iddialarının açıklığa kavuşturulması gerektiği ifade edilmiş ise de, mahkemece bu yönde bir inceleme ve değerlendirme yapılmadığı anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece, davalının söz konusu

iddialarının değerlendirilmesi ve davacının taşıyıcı firmadan tahsil ettiği yahut taşıyıcıya yapması gereken ödemelerden uhdesinde tutup ödemediği tutarlar ve taşıma sözleşmesi kapsamında alınan teminat mektubunun davacı tarafça nakde çevrilip çevrilmediğinin tespiti ile işbu davada mahsubu gereken bir ödeme olup olmadığının değerlendirmesi gerektiğinden eksik inceleme ve değerlendirmeye dayalı hükmün davalı G Sigorta A.Ş. yararına bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin sair temyiz itirazları ile ferî müdahil vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddine;

(2) numaralı bentte açıklanan nedenlerden dolayı davalı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile hükmün davalı yararına BOZULMASINA,

takdir olunan 3.815,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davalıya iadesine, aşağıda yazılı bakiye 106.254,66TL temyiz ilam harcının temyiz eden ferî müdahilden alınmasına, 08/06/2022 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OYI-

Dava emtia nakliyat sigorta poliçesine ilişkin olarak sigortalı tarafından sigortacı aleyhine açılan riziko tazminatı istemine ilişkindir.

Davacı vekili; davalı ... şirketine yaptırılan emtia nakliyat sigorta poliçesine istinaden taşınan enerji tribününden birinin 14.12.2006 tarihli indirme işlemi sırasında düşerek hasara uğradığını, onarım masraflarının müvekkilince karşılandığını ileri sürmesi ve 292.153 AVRO ve 29.610 TL sigorta tazminatının davalıdan tahsilini talep etmiş, davalı vekili; nakliyat emtia sigortasının sigorta ettirenin davacı, sigortalısının Türkmenistan menşeli Dashoğuz şirketi olduğunu, davacının aktif husumet ehliyetinin bulunmadığını, taşıma konusu eşyanın araçtan indirildikten sonra binanın temelinde indirilmesi işleminin montaj işlemi mahiyetinde olduğunu, sigorta ettiren ve sigortalının indirme sırasında operasyonlara nezaret etme konusunda eksper görevlendirme yükümünü yerine getirmediğini, hasarın taşıyandan değil, montaj işlemi sigortacısından istenilmesi gerektiğini, malın taşıyıcısına yönelik de hukuki girişim başlatabileceklerini savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir. Mahkemece, hasarın taşıma sırasında değil, montaj sırasında olması nedeniyle teminat kapsamında olmadığı gerekçesiyle davanın reddine dair kararı Dairemizin 25.10.2018 tarih ve 2016/14456 E. – 2018/6672 K. Sayılı ilamıyla, davaya konu olayın davalı ... ile onun reasürörleri arasında gerçekleşen tahkim yargılamasına konu olduğu ve tahkim yargılaması sonunda, hakem heyeti tarafından hasarın taşıma sırasında gerçekleşmediğine karar verildiği, ancak anılan hakem kararının iptali istemiyle mahkemede dava açılmış olup bu dosyanın getirilip incelenerek, her iki dosyadaki bilirkişi raporlarının karşılaştırılması ve tahkim kararındaki tespitlere aykırılıkların tespit edilmesi gerektiği hususunda eksik inceleme sebebiyle bozulmuştur. Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılamada, taşıma sözleşmesinde, eşyanın belirlenen koordinatlara boşaltılması ve istiflenmesi şartının bulunduğu, hasarın cihazın araçtan indirilip monte edileceği yere taşınması sırasında ve asıl taşıma bitmeden meydana geldiği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, Daire çoğunluğunca bu karar; davalı tarafça ileri sürülen, davacının bu dosyada talep ettiği tazminatı fiili taşımayı üstlenen P firmasının verdiği teminat mektubunu paraya çevirmek suretiyle tahsil ettiği iddiasını araştırmadığı gerekçesiyle bozulmasına karar vermiştir. Kanaatimizce bu araştırmaya gerek bulunmadan davanın reddine karar verilmelidir. Şöyle ki; “Emtia Nakliyat Sigortası”, kara, deniz, hava ve demir yoluyla bir yerden diğer bir yer taşınmakta olan her türlü yükün, taşınmaları sırasında karşılaşılabilecekleri tehlikelerden kaynaklanan hasarlara karşı teminat sağlayan bir mal sigortasıdır. Davaya konu Nakliyat Emtia Sigorta Poliçesinde sigorta ettirenin Ç enerji AŞ, sigortalının Dashoguz P A

şirketi olduğu, taşımanın sigortalı malların taşınmasının Belçika/Antwerp'ten, Tükmenistan/Dashoguz olduğu, malların yüklenme tarihinin 18.08.2006 olduğu, Özel Şartlar bölümünde; -ekipmanların emniyetli çalışma sınırlarının aşılması şartıyla- yükleme, boşaltma ve aktarma işlemlerinde uygun ekipman kullanılması da teminat altına alınmıştır. Somut olayda; taşımaya konu gaz tribününün Dashoguz'daki şantiye yerine salimen taşındığı, eşyanın hidrolik pistonla beton temel üzerine indirildiği, akabinde tribünün akrajların üzerine alınarak yerine yerleştirilmesi sırasında kullanılan hidrolik krikodan kayması sonucu devrilme nedeniyle hasar gördüğü anlaşılmaktadır. **Gerek CMR taşımalarında gerekse TTK kapsamında karayoluyla iç taşımalarda, kural olarak yükleme ve boşaltma gönderene ait ise de taraflarca sözleşmede kararlaştırılması halinde taşıyan da bu yükümlülüğü üstlenebilir.** Taşıyıcı, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde dilerse taşıdığı eşyayı boşattıktan sonra cihazın karayolu aracı dışındaki vasıtalarla asıl kullanım yerine yerleştirilmesini ve hatta kurulmasını da üstlenebilir. Bununla birlikte eşyanın boşaltılmasından sonraki safhanın taşıma ilişkisi olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Gerek CMR, gerekse TTK, yükün karayoluyla taşınmasına ilişkin kuralları düzenlemektedir. Nakliyat Emtia Sigortası ise sadece taşıma sırasında meydana gelen hasarları teminat altına almaktadır. Bu bağlamda, taşıyıcının boşaltmayı üstlenmiş olması halinde ise en fazla boşaltma işlemi tamamlandığı ana kadarki kısım teminat altına alınmıştır. Boşaltmadan sonra aracın elle veya başka vasıtalarla yerine yerleştirilmesi ve kurulması taşımanın kapsamına dahil değildir. Polişe Özel Şartlarında ise sadece taşınan eşyanın boşaltılması teminat altına alınmıştır. Hatta boşaltma sırasında taşıyıcının boşaltmaya uygun ekipman kullanmaması, kullanılan ekipmanlarda yük ve taşıma kapasitesinin aşılması hali dahi teminat dışında tutulmuştur. Taşıyıcı taşıma sözleşmesinde daha fazla sorumluluk üstlenmiş ise taşıtan ikili ilişki çerçevesinde sigorta teminatı dışında, ancak sözleşme kapsamında meydana gelen zararlarını taşıyandan talep edebilecek ise de, boşaltma işleminden sonra meydana gelen zararın davalı ... şirketinden talep edilmesi mümkün olmadığından kararın bu sebeple bozulması gerektiğini düşünüyoruz.

2- Bozma ilamında açıkça, davalı ile reasürans şirketi arasında görülen tahkim davasının içeriği ve sonucunun tartışılması gerektiği ifade edilmiş olup, Milletlerarası Tahkim Kanunu kapsamında Türkiye'de ve 09.10.2009 tarihinde verilen tahkim heyeti kararında; hasarın taşıma aşamasında değil montaj aşamasında meydana geldiği tespitinde bulunulmuş, tahkim kararının iptali istemiyle açılan davanın reddi üzerine verilen mahkeme kararı Dairemizin 24.05.2010 tarih ve 2010/12888 E. – 2012/8764 K. Sayılı kararıyla onanmıştır. Her ne kadar tarafları aynı olmasa da, aynı maddi vakiya ilişkin olarak kesinleşmiş bir karar varken ve anılan kesin hüküm bu dosya için güçlü delil kabul edilmeli iken, bozma ilamıyla uyulan müktesep hakkın varlığına rağmen mahkemece, tahkim kararından tamamen farklı sonuca ulaşılarak, hasarın taşıma sırasında meydana geldiğinin kabulü de bozmaya uyulmakla gerçekleşen usulü müktesep hakka zarar vereceği ve kararın bu nedenle de bozulması gerektiği düşüncesinde olduğumuzdan, Daire çoğunluğunun hasarın taşıma sırasında meydana geldiğine dair mahkeme kararının olumlanarak, sadece sebepsiz zenginleşme iddiasının araştırılması cihetiyle bozulması gerektiğine ilişkin görüşlerine katılmıyoruz.